

KO-rzak Nieuwsbrief

Nieuwsbrief voor (groeps)leiding in de kinderopvang,
die geïnspireerd zijn door de pedagogiek van Janusz Korczak.

Jaargang 1, nummer 3, september 2007

Redactie: Joop Berding en Inge van Rijn

jwa.berding@wanadoo.nl

irijn@kinderopvangdak.nl

Beste geïnteresseerde in Janusz Korczak!

Dit is het derde nummer van onze **KO-rzak Nieuwsbrief**. Voor iedereen die in de kinderopvang werkt: van peuterspeelzaal tot naschoolse opvang en van gastouderbureau tot babygroep. Wat ons bindt is de inspiratie van Janusz Korczak, de arts, schrijver en pedagoog die in de eerste helft van de twintigste eeuw leefde en werkte met kinderen en zich met hart en ziel voor hen inzette.

Deze *Nieuwsbrief* is een platform voor de uitwisseling van kennis, ideeën, inspiratie en ervaringen met het werken met (jonge) kinderen vanuit de pedagogische kernbegrippen van Korczak: **respect – rechtvaardigheid – dialoog – participatie – zelfreflectie**.

We brengen nieuws (en nieuwtjes) uit de wereld van Korczak en de wereld van de kinderopvang. We signaleren nieuwe (en oude) boeken. We geven graag ervaringen door van mensen die vanuit de inspiratie van Korczak werken.

Dit derde nummer bevat enkele observaties die groepsleiding heeft geschreven naar aanleiding van de training in april-mei 2007. We zijn heel blij dat ze deze met ons wilden delen.

Goed voorbeeld doet goed volgen! Dus: mail interessante/leuke/ontroerende observaties aan Inge of Joop.

Er staan ook verschillende berichten in deze Nieuwsbrief.

Bijdragen zijn van harte welkom! We wensen je veel plezier met deze derde *Nieuwsbrief*!

Terugblik op de Korczak training binnen Kinderopvang DAK

Tot nu toe hebben zo'n dertig deelnemers de Korczak training bij Kinderopvang DAK gevolgd. Het leuke is dat ik daar in de groepen ook dingen van terugzie, zoals bij de 'Big Maxers' (bovenbouwgroep van de bso MAX), waar kinderen veel meer zelf zijn gaan doen en met elkaar vergaderen over activiteiten in de groep. Bij IRIS kwam de groepsleiding tot de ontdekking dat ze al heel veel elementen uit Korczaks visie in praktijk brengen en dat hun tiengroep voor een groot deel een 'zelfsturend team' is geworden. Het zou boeiend zijn om hier verder op in te gaan, bijvoorbeeld in een onderzoek of met behulp van video-opnamen. Heb je hier interesse in, laat het ons weten, want wij wachten op jullie vragen!

Helaas waren er voor dit najaar niet voldoende aanmeldingen om de Korczak training voor de derde keer aan te bieden, maar wie weet gaan we in 2008 weer met een volle groep van start. Intussen kan iedereen, cursist of niet, bij ons terecht met vragen over Korczak en de praktijk van de kinderopvang.

Inge van Rijn, pedagogisch begeleider Kinderopvang DAK.

Een groepsdiscussie: altijd boeiend

Twee deelnemers kijken terug. Hoe inspirerend was de Korczak training?

Heel inspirerend! Dit was voor mij de tweede keer dat ik meedeed, en ook al hoorde ik iets wat ik al kende, het leek of ik dit alles voor het eerst hoorde. De manier van kijken naar dingen, de manier van hoe er om wordt gegaan met anderen en hoe er naar jezelf wordt gekeken als persoon past als een jurk van satijn bij mij alsof het speciaal op maat is gemaakt. Terwijl de ideeën van Korczak je er juist toe aanzetten om die algemene normen (Korczak spreekt van 'jammerlijke normen') even opzij te zetten en met een open blik naar het individu en de wereld erom heen te kijken.

In de gesprekken met de andere deelnemers bleek wel weer hoe iedereen anders tegen zaken aan kan kijken, terwijl je zelf soms denkt: 'Dit geldt toch voor iedereen!' Dezelfde gebeurtenis wordt door iedereen op zijn eigen manier beleefd en eenieder zal er iets anders uithalen. Korczak neemt kinderen serieus. Kinderen zijn volwaardig lid van de maatschappij en hebben zeggenschap over zaken die hen aangaan. Ik denk dat in de huidige maatschappij niet op die manier naar kinderen wordt gekeken. Kinderen worden bekeken als consumenten, kinderen worden bekeken als mensen die leiding nodig hebben en waar voor beslist moet worden, aan wie geen mening wordt gevraagd, die niet altijd keuzes krijgen aangeboden omdat de volwassene beter kan kiezen, denkt men.

Als kinderen niet snel reageren wordt er vanuit gegaan dat ze geen antwoord hebben en wordt er alsnog voor ze beslist. Inspiratie heb je nodig om van gewone dingen iets bijzonders te maken en van iets bijzonders kun je geïnspireerd raken. Voor mij waren de twee bijeenkomsten een grote inspiratiebron om verder door te gaan met waar ik mee bezig ben.

Els Wüsten-Neleman
Kindercentrum MARIEKE

Wat vind jij er nou van ..?

Meedenken in een groep

De Korczak training werd in twee ochtenden gegeven, wat erg prettig was. Het leuke was ook dat er adjuncten, hoofden en leidsters bij deze training zaten, zodat je uit verschillende hoeken verhalen te horen kreeg. De training werd gegeven door Joop Berding en Inge van Rijn. Joop kan erg boeiend vertellen over de pedagoog Korczak. Wat mij het meest is bijgebleven uit deze cursus vond ik de kinderopparticipatie. Kinderen hebben het recht om mee te denken in een groep. Om zelf regels te maken en om zelf aan te geven wat ze in vakantietijd willen gaan doen (op een NSO groep). Nu werk ik zelf op een 0-4 groep en ik dacht: 'Hoe ga ik dat in de praktijk brengen?' Ik denk dat het belangrijkste is dat je kijkt naar het kind. Wat houdt hem/haar die dag bezig en daar op door gaan. Als een kind net naar de dierentuin is geweest of er is iemand jarig geweest in de familie, vraag ik daarop door, ik haal de dieren te voorschijn of kaarsjes en verjaardagshoedjes. Zo komen er ook verhalen los bij andere kinderen. Dit is erg leuk om te doen met een klein clubje, ik doe dit wel met de oudere kinderen. Naar aanleiding van de gesprekjes kun je een thema maken, met activiteiten die hierop aansluiten. Dus dat betekent: niet zelf thema's bedenken maar de kinderen ze laten bedenken. Erg leuk!

Inge Verstappen, leidster TOSCA/ DICKY

Een geanimeerd gesprek

Twee observaties

Voor de tweede bijeenkomst van de training heeft iedereen een kind geobserveerd op drie verschillende momenten. We hebben deze observaties in groepjes besproken om erachter te komen welke waarden aan deze observatie ten grondslag liggen. We maakten daarbij onderscheid tussen de waarden van de volwassene en de waarden van het kind. Deze zijn soms heel verschillend!

De kinderen en het slakje

(de namen van de kinderen zijn veranderd) Desiree en Josefine leiden het spel en Dorita doet met hen mee. Ze luistert naar wat de anderen vertellen. Er was een slak buiten en Desiree en Josefine zeiden dat-ie dood was. Ze gingen iedereen vragen: 'Wie heeft hem dood gemaakt?' Dorita ging naar de slak kijken terwijl Desiree en Josefine bij iedereen onder de schoenen gingen kijken. Wie het gedaan had, moest slijm onder zijn schoenen hebben. Dorita liep achter ze aan. Desiree pakte een stokje en ging met Jennifer op het slakkenhuis prikken om te kijken of de slak nog bewoog. Dorita keek toe.

Jolanda de Graaf, bso SASKIA

Observatie peuter in de nul-vier groep

Hij is in z'n eigen groep en ik kom die ochtend in de groep om de leidster te helpen. Voordat we gaan eten draaien we nog even muziek, lekker hard. De groepsleidster en ik gaan met een paar kinderen dansen op de muziek. Hij kijkt op

een afstandje naar ons en staat stil. Even later komt hij bij ons staan, doet een paar bewegingen op de muziek en laat zich vallen. 'Au! Ik ben gevallen' zegt hij met een lachend gezicht. Ik doe hem na. Daarna gaat hij mijn bewegingen op de muziek nadoen en maakt er nog een variatie op. Hij lacht en zegt: 'Dansen.' Hij doet mee en danst samen met andere kinderen tot de muziek uitgaat omdat we gaan eten. De leidster vraagt of hij aan tafel komt en hij zegt: 'Nee.' – 'Wil je geen boterham?' – 'Nee.' – 'Oké, dan niet.' Iedereen komt aan tafel en hij blijft spelen. Zodra we allemaal echt zitten komt hij toch uit zichzelf aan tafel en eet lekker zijn boterham.

Els Wüsten-Neleman,
Hoofd MARIEKE- MATTHIJS.

En na afloop een certificaat!

Korczak nieuwtjes uit binnen- en buitenland

In april jl. vierde de Korczak Stichting haar 25-jarig bestaan. Het was een inspirerende dag met boeiende presentaties en workshops. Je kunt een kort verslag en foto's bekijken op www.korczak.nl. In december verschijnt het *Jaarboek 2007*, met daarin een terugblik op 25 jaar Korczak in Nederland.

Eind september organiseert de Korczak Stichting een grote internationale Youth Meeting in Bergen (N-H). Daar zullen zo'n 80 jonge professionals die werken met

kinderen en jongeren een week met elkaar gaan trainen, leren en vieren. De deelnemers komen uit Nederland en vele andere landen, van over de hele wereld.

Thea van de Hof (bso ABEL) was op bezoek in het grote herdenkingscentrum Yad Vashem in Jeruzalem. Daar staat een indrukwekkend monument ter herinnering aan Korczak. Zij stuurde ons bijgaande foto. Zij schrijft: "Na alle jaren intensief bezig in de kinderopvang is dit wel bijzonder om te kijken en stil te zijn."

Korczak monument in Jeruzalem

Korczak training: vervolg (!?)

Het is altijd weer boeiend en spannend om te zien hoe mensen een training oppakken. De training die Inge en ik nu twee keer hebben gegeven is wat dat betreft geen uitzondering. Iedereen is in korte tijd heel intensief bezig. We horen terug dat er ook echt iets in de praktijk mee gebeurt: kinderen meer bij de dagelijkse gang van zaken betrekken bijvoorbeeld. Ook het observeren van kinderen is weer eens geoefend. Je staat bewuster stil bij hoe dat kind zich nu 'echt' gedraagt.

We zijn heel benieuwd hoe de deelnemers van de trainingen er nu in de praktijk mee verder gaan. Praten jullie nog wel eens

over Korczak? Of over participatie? Ga je nog eens goed zitten voor een observatie? Hoe is het met de inrichting van de ruimte? Gebeurt er iets leuks met dat mooie prikbord? Betrek je kinderen bij het vakantieprogramma? Maar ook: neem je zo nu en dan de tijd om eens na te denken over hoe je het zelf doet als groepsleiding?

Dat zijn heel interessante punten om in het nieuwe jaar weer eens contact over te hebben.

Daarom willen we jullie vragen: stuur/mail aan Inge of Joop leuke ideeën, een verhaaltje over wat je hebt meegemaakt, goede, of minder goede ervaringen. Je kunt ook foto's mailen, bijv. van een ruimte of van een groepje kinderen. Óf van een teamvergadering waar jullie praten over Korczak!

We gaan dit verzamelen en dan kijken of we daar iets mee kunnen als vervolg.

Joop Berding.

Dus: mailen naar Inge (irijn@kinderopvangdak.nl) of Joop (jwa.berding@wanadoo.nl).